

Den norske
Rhododendronforening

Lapprosen

Medlemsblad Nr. 2/2006

9. Årgang

Lederen har ordet

Vårjevndøgn er passert, klokken er stilt en time frem og alt tyder på at vi går mot lysere tider.

Men hva med klimaet vårt ? Det ser ut som at alt er ”mot normalen” stadig vekk., og det er gjentatte perioder med ”ekstremt vær”. Denne vinteren startet her i Bergen med enorme nedbørsmengder (over 3 meter for hele 2005) og en rekordnedbør i november måned på over 500 mm, med flom og jordras som resultat. Deretter en mild midtvinter med rekord høye temperaturer i februar (Max.13,4° C). Deretter 4-5 uker med sammenhengende kulde og barfrost. Hvorledes kan våre kjære og sarte rhodoer takle disse store klimatiske svingninger i temperatur og fuktighet. Kanskje går det bedre enn vi fortjener. Foreløpig ser det ut som om de aller fleste planter har greid seg noenlunde bra. Østlandet og Sørlandet har vel kanskje kommet best ut av det med en god gammeldags vinter med rikelig snødekning.

Foreningens årsmøte er i år lagt til Arendal den 20. mai. I dette nummer finner du Innkalling og påmeldingsskjema til Årsmøtet, Årsberetning, Regnskap, og invitasjon til sosialt arrangement. Vi håper at mange av foreningens medlemmer møter frem til både de faglige og sosiale deler av møtet.

Like i tilslutning til årsmøtet starter Rhodo-turen til Danmark og Nord-Tyskland med 30 forventningsfulle deltakere. Det er lagt opp til besøk i en hel rekke rhododendronhager i Jylland og besøk til Hachmanns planteskole i Schleswig – Holstein, Bremen Botaniske hage og til Hobbies Rhododendron park i Linswege.

Vi ønsker deltagerne en god tur og en riktig God Vår og Sommer ønskes alle foreningens medlemmer.

Med vennlig hilsen
Pål A. Skagseth

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Anne Berit Aanonsen	Roligheten 2	4825 Arendal
Joar Fosslund	Sandslibakken 87	5253 Sandsli
Ingeborg Steffensen	Straumesvingen 20	5151 Straumsgrend
Irmgard Torkildsen	Landsverkveien 19	3614 Kongsberg
Jostein Vikingsdal	Øvre Gartha	4810 Eydehavn

Innhold

Lederen har ordet	2
Innholdsfortegnelse	3
En reisebeskrivelse til Sichuan Kina 2004. Del 3	4
Den store barnedåpen	10
Årsberetning fra Den norske rhododendronforening	12
Regnskap	14
Innkalling til årsmøte i Den norske Rhododendronforening (DnR)	15
Påmelding og program til årsmøtet i DnR	16
Protokoll fra Årsmøte i Rhodo Vest	17
Årsprogram for Rhodo Vest	18
Årsprogram for Rhodo Sør	19
Protokoll fra årsmøtet i Rhodo Sør	20
Årsmelding Rhodo Øst	21
Årsprogram for Rhodo Øst	22
Ny rhodobok: en bokomtale ved Per M. Jørgensen	23
Rhodo – Øst på visitt i Hvitsten	24
De store plantejegerne. Del 4	26
Blader blott til lyst!	31
Besøkshager	33
Takk for meg!	36
Redaksjonens tips til skribenter i Lapprosen	37
Styrene og redaksjon, adresser	39

Fotos:

Forsiden: Rh. ripense fra Sorakuen - en japansk zen -hage i Kobe.
Foto Anne Tafjord - Kirkebø

Baksiden: : Deilig vår i Muséhagen. Foto Anne Tafjord - Kirkebø

Neste nummer av Lapprosen kommer i november 2006

Stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 12. oktober og kan sendes til Gerd Jørgensen, Kirkevn. 33, 5072 Bergen eller bruk e-post til redaksjonen (se adresser siste side). Bilder kan sendes som papirkopier, slides eller elektronisk som vedlegg til e-post.

En rejsebeskrivelse til Sichuan, Kina i 2004. Siste del

Tekst og foto ved Torben Stein

Udkanten af verdens højst beliggende by Litang 1. juni 2005.

Den 3. juni og vi har fået det første morgenmåltid her i basecamp; det var det samme som i går aften, dog var smørtheen udskiftet med pulverkaffe. Hvad bestod så sådan et måltid af? I en lille skål var der lidt grøntsager og tynde skiver af kartofler og dåsekød; det hele kogt i en tynd suppe, som var meget salt. Det blev spist, dog uden den store jubel. Men det viste sig, at vi lige så godt kunne vænne os til det, for det var det eneste vi fik.

Rundt om det hellige bjerg går der en sti. Fra basecamp op til der hvor stien begynder, og hvor der ligger et tempel, er der en højdeforskel på små 400 meter fra ca. 3600 til 4000 m.o.h. På førstedagen gik vi alle med uret. Bent Ernebjerg satte turbo på, for han ville hele vejen rundt, vi andre gik i et mere moderat tempo. Nogle timers gang gav ikke de store fund bortset fra en masse *Rh. sphaeroblastum*, som dog siden hen blev omdøbt af Jes og Hans til *Rh. phaeochrysum*. Da der efter min mening ikke var meget, der kunne give fornyet kraft, besluttede jeg at begynde at gå tilbage i mit eget fototempo. Jes og Hans skar ud til siden væk fra stien, medens Jesper og Bent Henriksen fortsatte ud af stien. Næsten alle kom uskadte tilbage, dog var Jes faldet og havde bl.a. grimme hudafskrabbinger på den ene arm. Støvler med

for glatte såler var den direkte årsag. Heldigvis gav det ikke komplikationer. Vi fem mente nok, at vi kunne bruge vores tid bedre et andet sted, så vi var opsat på at reducere opholdet her med et døgn.

Bent E. kom rundt om bjerget, og han fortalte, at hvis man gik mod uret, kom man op til alt det flotte, som vi ikke havde set i dag, og vi besluttede at blive alligevel.

Bent E. brugte som bevis en flot, flot gren fra *Rh. globigerum* med en lige så flot blomst; den måtte vi op at se. Afsted dagen efter, den 4. juni, på hesteryg for at spare os selv mest muligt, så vi er friske ved starten fra klosteret. Vi skal nemlig gå op til ca. 4800 m.o.h. (samme højde som Mont Blanc i Alperne). Bent E. har advaret mig om, at det er en meget vanskelig sti at gå på, så han har rådet mig til at passe på.

Vi går op igennem en nyudsprungne lærkeskov og 5-7 meter høje *Rh. aganniphum*, der står og blomstrer. Det kunne se ud til, at nogle af blomsterne er blevet skadet af nattefrost. Solen skinner, og i baggrunden kan vi høre vand, der fosser ned. Det er virkelig flot, fuglene pipper, og vinden suser i trætoppene. Det kan nok ikke være meget bedre, bare det fortsætter således hele dagen.

Man kan høre på vejtrækningen, at man ikke skal tale og gå samtidig. Der er to pas deroppe, og da vi passerede det første, skiftede vejret, og vi skiftede også, fra oprullede skjortearmer til regntøj. Jeg nåede at få mine regnbukser på, men det var der andre, der ikke gjorde, og det blev en våd tur for dem. Regnen silede ned resten af dagen, så hvert skridt, man tog, skulle gøres med den aller største forsigtighed. Vi kom videre op og fandt oppe ved pas nummer

Rhododendron globigerum i næsten 5000 meters høj

En Rhododendron aganniphum i den nyudsprungne lærkeskov på vej op mod et pas i 5000 meter. Her er vi blot i 4100 meter.

to masser af *Rh. globigerum*. Jeg synes, de ligner forvoksede *Rh. proteoides*, med blade der er lige så nedrullede i kanterne. Vi kravlede rundt på den glatte klippe-side, indsamlede frø og småplanter, fotograferede og brugte en masse papir til at tørre linserne af med. Den sidste højde, jeg tog, var 4684 m.o.h. N 28 25

Rhododendron aganniphum var. *flavorufum*.

133 E 100 19 281, klokken 12.46. Men sikke dog en oplevelse.

Nedturen gik godt, selv om den var besværlig, våd og næsten lige så anstrengende. Vi havde lokket vore guider samt chauffør, til at køre ned til den nærmeste by. Ca. 40 km hver vej! For at købe ind til et mere almindeligt kinesisk måltid. Glade var vi, da vi fik det at spise, efter at vi havde fået tørt tøj på og frisk deodorant under armene. Her på stedet skal man klare sig med vådservietter.

Grundlovsdag den 5. juni. Vi skal langsomt tilbage til mere civiliserede forhold. Vi indtager vores sædvanlige tibetanske brunch, som blev overstået, uden at jeg smagte på en blåskimmel yakokseost. Jeg havde et par mundskænke, så jeg lod dem om det.

Vejen, vi kører nedad, er lavet for 2 år siden. Man håber, at denne nationalpark vil blive den store turistattraktion, ligesom Mt. Omei er blevet. Undervejs ned stoppede vi i en landsby, hvor vi gik rundt og fotograferede en masse spændende situationer fra et miljø, som måske om bare 5 år er væk, når udviklingen er nået helt her ud i en af de fjerneste afkroge af den tibetansk prægede del af Sichuan. Hvor er det dog godt, at man på sådan en tur også får lov at opleve dette.

Denne gang var der varmt vand på Yading Hotel, og det nød vi i fulde drag. Man bliver nu forvænt med slige ting. Om aftenen fandt vi en netcafe, hvor vi kunne se mails hjemmefra, men vi kunne ikke sende, så det må vente til lidt mere civilisation.

Den 6 juni, og den lange køretur tilbage er foran os. Det er den tur, der går til hotellet bag byggepladsen; så lad os bare få det overstået. En af pauserne på denne lange køretur er et klosterbesøg i Litang. Dette tempel er mere end 800 år gammelt og er det tiende vigtigste kloster i den tibetanske religions hierarki. At køre i sådan et

landskab er mere op og ned end frem, og det tager tid at kravle op over pas, som nogle gange er over 4700 meter. Vejret var rimeligt under hele denne dags køretur, og vi kunne se alle de mange bjergtoppe, når vi kørte oppe på de højtliggende sletter. Alle disse bjergtoppe var, siden vi var her for 4-5 dage siden, nu dækket med sne, så selv om vi er i begyndelsen af juni, ja så er der koldt på toppen. Da vi ankom til hotellet, var det lige så usselt som sidst, endog med den forværring at der ikke var vand i hele bygningen, så det varme bad inden spising blev til et fatamorgana.

Den 7. juni er ligeledes en lang køredag. Vi skal fra Yajiang til byen Danba, som er meget spændende, idet den ligger, hvor 4 floder mødes for at løbe videre i en flod. Alle disse fem floder er meget brugt af udlændinge, der dyrker riverrafting. Efter nogle timers kørsel drejer vi af hovedvejen for at køre på en mindre vej mod nord. Sidst på dagen kører vi ned ad bjergmassivet igennem en smal kløft, hvor der er rigtig mange jordskred.

Vi stopper ved nogle orkideer (*Pleione*) og finder under denne pause ud af, at denne kløft er Danba Gorge, hvor vi skulle have søgt efter *Rh. bureavioides*. Efter nogle heftige diskussioner med vores chauffør får vi ham til at vende om og køre opad igen, da vi må op for nærmere at undersøge de rhodoer, vi havde set tidligere på nedturen. Chaufføren var sur, og han kørte rigtig råddent i starten, indtil der blev råbt meget højt. Så faldt han til ro, og vi kom op til et sted, hvor man kunne gå over floden på nogle træstammer, der var lagt som bro. Bent H. og jeg blev på den sikre vej og gik sammen nedad for at se, hvad vi kunne finde. Og vi fandt *Rh. bureavioides* og *Rh. vernicosum*! Højden er her 3379 m.o.h. N 30 33 222 E 101 37 932.

De andre 4 kravlede over floden, og de fandt også *Rh. bureavioides* derovre. Ud over at samle nogle småplanter, blev der også klippet podekviste, da der nu ikke er mange dage tilbage, førend vi er hjemme. Jeg kan da her fortælle, at en podekvist er slået an, og den har haft en blomst i år, et år efter at vi er kommet hjem

Danba ligger helt nede i 1881 meter, og det var ganske mærkeligt at kunne trække vejret sådan helt normalt igen uden at blive stakåndet. Lige uden for Danba ligger der et område med en masse tårne. Disse er opbygget igennem 800 år, da det har været, og stadig er, en skik, at når man har fået en søn, ja så lægger man en sten. Vi skal fra Danba til Siguniang Shan, og det vil blot tage det meste af formiddagen, så eftermiddagen kan blive brugt til botanisering.

Efter en dejlig frokost på vort hotel blev vi kørt op ved et af passene ved Siguniang Shan, og her fandt vi da også nogle planter; men efter næsten tre uger i Sichuan skal der virkelig meget til for at superlativerne kommer frem. Hans fandt dog en plante med violette blomster, der ligner *Rh. concinnum*, men som formodentlig er en *Rh. amesiae*.

9. juni, hvilket vil sige, at vi har den sidste hele botaniseringsdag foran os. I løbet af natten er der kommet frisk sne på bjergtoppene rundt om byen. Udenfor småregner det lidt, og vejrudsigten siger, at fra ca. kl. 15 vil det regne rigtig meget. I Sichuan får man ca. 170 mm regn i juni, og det kan vi bekræfte. Det kraftige regnområde kom ind over byen ganske kort tid efter, vi var begyndt at gå, men vi ville op og udforske et meget spændende område. Det var et flot naturområde med meget vand, mudder, grønne planter, og ingen Rhodoer, jo, en enkelt blev set højt oppe på en skrænt. Alt i alt en flad sidste dag, som dog ikke ødelagde hovedindtrykket af en meget spændende tur. Resten af turen var kørsel tilbage til Chengdu via Wolong Shan.

Vi er lige kommet over passet på Wolong Shan, og de sidste rhodooplevelser blev noteret her den 10. juni, idet vi her fandt *Rh. balangense*, *Rh. sikangense*, *Rh. eclecticum* og *Rh. oreodoxa*.

Vandet løber ned langs vejen og vil en dag ende ude i Stillehavet, selv om der er 5000 km flod at løbe igennem inden.

Nu kører vi hurtigt nedad Wolong Shan massivet, så det er slut med at finde flere *Rhododendron* på denne tur. Tilbage er kun at skrive, at resten af turen gik planmæssigt, og selv om ude er godt er hjemme nu bedst.

Rh. nitidulum på Gongga Shan 28. maj

Rh. nitidulum var. *omeiense*, fotograferet på Mt. Omei

Vi takker:

Redaksjonen vil rette en hjertelig takk til Torben Stein som har latt oss alle få ta del i denne fantastiske turen og nyte de nydelige bildene.

Vårtur til Os og Lepsøy søndag 30. april

Vi reiser til hagebesøk til Elna og Jan Rune Hesjedal og Hjørdis og Thorolf Juvik.

Frammøte kl. 11.00 på parkeringsplassen ved Rådhuset i Os sentrum.

Her kan vi organisere felleskjøring videre.

Ta med niste og godt humør.

Kontaktperson: Thorolf Juvik tlf. 56 30 07 03 thjuvik@online.no

Hilsen Rhodo Vest

Den store barnedåpen

Ved Torstein Borg

Historien skriver seg fra Den norske Rhododendronforeningen sin barndom, den tiden det var vanlig at styremøtene gikk på omgang. I mai 98 var turen kommet til meg og min hage, og både planter og hagen ble vurdert av kritiske blikk og høy faglighet; en kan få prestasjons-angst av mindre. Det ble snakket mye Rhododendron under denne turen rundt i hagen, hvor plantene ble evaluert. Noen planter fikk igjen navnet sitt mens andre ble avskiltet. En kan like det eller ei men nyttig er det når en samler på planter, å ha navnene med der de hører hjemme.

En smilende fadder-gjeng: Fra venstre Pål Skagseth, Torstein Borg, Hilde Hvidsten Bretvin, Per Magnus Jørgensen, Ole B. Vikøren, Anne Rieber og Anders kvam.

Så var det jeg fikk spørsmål om en plante. Dette var den planten som aldri sviktet, den tålte vinteren svært godt og rundt 15 mai blomstrer den aldeles fantastisk. Jeg svarte at det var min *Rh. concinnum*, men Per Magnus Jørgensen svarte, "Nei, det er ingen *concinnum*, men det er en nydelig plante, og den burde vi sette navn på," tydelig begeistret.

Planten kom i sin tid fra Arboretet på Milde i et knippe med frøplanter av *concinnum*. Det var og med en bunt *Rh. ambiguum*. Dette var blant de første plantene jeg skaffet meg, giver var Magne Sandvik som den gang var overgartner på ved Arboretet, året var trolig 1971. Disse frøplantene ble jo store etter hvert og fargene på blomstene varierte enormt. De fleste plantene hadde skitne blomsterfarger etter sannsynlig åpen pollinering.

For *Rh. ambiguum* sin del var det to planter som var gule i blomsten; gul blomst er et kjennetegn for denne arten. Men hva da med skitnehvite eller grønne blomster? En av disse søsknene har faktisk grønn blomst og det er vanskelig å oppdage blomsten når blad og blomst har samme farge.

Rh. concinnum stod det ikke bedre til med. Her var det bare en plante som var så klar i fargen at den kunne ha pryddverdi. Denne planten var min *Rh. concinnum* og i årenes løp har dette blitt en lokal kjendisplante. Det var denne Per Magnus mente ikke var ekte vare, men som fortjente å få et eget navn.

Planten ble døpt der og da for 'Anne Knutsdatter'. Leder for DnF på denne tiden var Anne Rieber, som ble gudmor og Pål A. Skagseth gudfar. Faddere var Hilde Hvidsten Bretvin, Ole B. Vikøren, Anders Kvam og Per M. Jørgensen. Inspirert av at DnA hadde funnet en plante og kalt denne 'Madam Felle' mente jeg at min falske *concinnum* burde få et navn med lokal tilhørighet nemlig som nevnt 'Anne Knutsdatter'. Planten er ikke registrert men med det folkelige navnet har den ikke blitt mindre populær. Den ble en offisiell plante på tross av manglende registrering, da Per Harald Salvesen ba om å få 'Anne Knutsdatter' til Arboretet under Arboretets dag 2005.

Anne Knutsdatter i sin fine skrud. Foto Torstein Borg.

Anne Knutsdatter sangen vi alle kjenner ble skrevet av Claus Pavels Riis (1826-86), amtsgartner i Søndre Bergenhus. Han underviste om frukt og bær blant bønder sør i Hordaland, han bodde i bygdelaget her vi bor nå. Han syslet litt med skriverier for teater, noe han hadde hatt hell med. I 1865 fikk han satt opp syngespillet 'Han har det strengt' på Christiania Theater. Dette ble ingen suksess og stykket ble for glemmt, men sangen om Anne Knutsdatter fra samme spill lever videre. Dette ble det naturlige navnet på min *concinnum*.

Studiering i Bergen

Har du lyst å lære mer om slekten rhododendron –
om systematikk og artsbestemmelse?

Rhodo Vest planlegger å starte en studiering til høsten, medio oktober.

For å vite hvor mange som er interessert, ønsker vi at du tar kontakt med Terhi.

Har du spørsmål eller trenger mer informasjon? Ta kontakt:

Terhi Pousi tlf. 55 22 95 08 terhi.pousi@sah.uib.no

Årsberetning for Den norske Rhododendronforening.

(Beretningen om aktiviteter gjelder for perioden april-2005- april 2006).

Årsmøtet 2005 ble avholdt den 22 mai-05 i driftsbygningen i Det norske Arboret, Milde. 26 personer tilstede, hvorav 19 stemmeberettigede. De faste postene ble behandlet i henhold til vedtektene.

Valgkomiteens forslag til leder, styremedlemmer og varamedlemmer og revisorer ble enstemmig vedtatt. Valgkomiteen ble enstemmig gjenvalgt.

Årsberetning, og regnskap ble gjennomgått og enstemmig godkjent.

.Likeledes ble fremlagte budsjettforslag enstemmig godkjent.

Styrets forslag til økning av årskontingenten til kr. 250,- ble ikke godkjent.

Styrets forslag om å opprette en ny lokalavdeling: "Den norske Rhododendronforening - Rhododendron-Vest" ble vedtatt med 17 stemmer . 2 stemte imot.

I styremøte den 11/8 konstituerte styret seg slik:

Styreleder Pål A. Skagseth.

Sekretær : Anne Lise Arnesen.

Kasserer : Aud Danielsen.

Styremedlem: Olaf Hammersland, nestleder, anonseansvarlig.

Styremedlem: Jan Rune Hesjedal

Varamedlem: Terhi Pousi, Listefører.

Varamedlem : Audun Arne, leder for Rhododendron-Sør.

Varamedlem: Turid H. Bergerøy, leder for Rhododendron Øst.

Aktiviteter: I og med opprettelsen av lokalforeningen Rhododendron Vest så har denne lokalforening avlastet hovedforeningen med de lokale arrangementer som møter, kurs og utflukter etc (Se Rhododendron Vests årsberetning.)

Det har vært avholdt 6 styremøter, hvorav ett møte, 6/2, var utvidet idet lederne for de 3 lokallagene og redaksjonskomiteen var invitert.

Det har vært arrangert ett medlemsmøte, 7/3-06, i regi av hovedforeningen. Som foredragsholder var Torben Stein fra Den danske Rhododendronforening invitert med lysbilledshow fra "Ekspedisjon til Sichuan i China sommeren 2004", Ca. 25 medlemmer tilstede.

På Skottlandsturen 15.-24. april 2005 deltok 25 medlemmer. Besøk til Branklyn Garden, Inverewe Garden, Abriachan Garden, Achnacloich Garden, Arduaine Garden, An Cala Garden, Glenarn Garden, Glendoich Gardens og til slutt Royal Botanic Garden Edinburgh. Meget vellykket tur.

Lapprosen: Det er i løpet av året utgitt 3 nummer med 40-48 sider inneholdende rikelig med faglig stoff og fine bilder, samt "kjøreplaner" og reportasjer fra lokalforeningenes aktiviteter. Medlemsbladet holder høy standard og får rosverdig omtale fra mange hold. Redaksjonen har bestått av Anne Tafjord – Kirkebø og Gerd Jørgensen. Det er foreløpig ikke kapasitet eller økonomi til å utgi 4 nummer pr. år.

Foreningens Sognemedlem Ingvald Austrheim ble tildelt Det norske hageselskaps

Hagekulturpris 2005. Prisen ble utdelt ved en flott festlighet i Høyanger 16/ 11-05. Leder

Pål A. Skagseth og Jan Valle deltok i festligheten . Fra Rhododendronforeningen fikk Ingvald Rh. "Sanderling" som presang.

Åpne hager: 16 medlemmer kan nå gi tilbud om hager som er åpne for besøk. 11 av disse hager befinner seg i området for Rhododendron Vest. Det er derfor ønskelig at flere medlemmer fra områdene for Rhododendron Sør og Øst gir tilbud om besøksmulighet for våre medlemmer.

Boksamlingen: Det kommer stadig nye bøker til foreningens boksamling, og samlingen utgjør nå over 30 boktitler. Den sist tilkomne bok er et praktverk fra Kenneth Cox : Rhododendrons & Azaleas. A colour guide. Bøkene befinner seg som før i Bergen off. bibliotek, hvorfra de utlånes gratis til medlemmer (og andre) over hele landet.

Frøforvaltningen: Torstein Borg og Jan Valle har stått for dette, men som før har det vært liten aktivitet fra medlemmenes side. En grunn til dette er kanskje det store og gode tilbud av interessant frø fra Den danske Rhododendronforening og fra ARS

Nettsiden vår: www.rhododendron.no styres som før med god hånd av Vidar Winsnes, og her er mye interessant stoff å finne.

Lokalavdelingene: Foreningen har nå 3 store lokalavdelinger, Rhododendron Sør, Øst og Vest. Alle 3 avdelinger arbeider meget godt, og deres årsberetninger og aktivitetsplaner kan leses i Lapprosen.

DnR hadde ved årskiftet 05/06 332 betalte medlemmer. Dvs. en liten økning på 19 medlemmer fra forrige årsskifte. Av disse 332 medlemmer sokner 142 til Rhododendron Vest, 75 til Rhododendron Øst og 73 til Rhododendron Sør.

Terhi Pousi har som listefører hatt ansvaret for å holde rede på medlemmene; innmeldinger, utmeldinger , adresseforandringer etc. Hun gjør en meget ryddig og god jobb med dette.!

Ved alle arrangementer, har det vært en livlig omsetning (bytte, kjøp-salg) av planter. Takk til alle medlemmer som har gitt raust av egenproduserte planter til våre plantelotterier.

Planteimport: Også i år er det gjort en fellesbestilling av Rhododendronplanter fra Glendoick Gardens, Skottland. Torbjørn Gjesteland administrerer dette med god hånd. Han melder at det er bestilt ca. 250 planter i år, men at det bare vil bli mottatt ca 180-190 planter ved påsketider.

Styret takker Stiftelsen Det norske arboret, Milde for et godt samarbeide og for lån av lokaler til styremøtene. Vi takker også Bjørgvin Videregående skole og UiB for lån av møtelokaler. Takk til professor Per Magnus Jørgensen for flere bokomtaler og for mange faglige innlegg i LAPPROSEN.

Hele regnskapet i revidert stand følger som vedlegg til årsmeldingen.

Bergen april måned 2006.

Pål A. Skagseth, leder.

Styremedlemmer: Anne Lise Arnesen,
Aud Danielsen

Olaf Hammersland.
Jan Rune Hesjedal

Den norske Rhododendronforening

Resultatregnskap	2005	2004
Inntekter		
Kontingenter	64.520,00	62.600,00
Loddsalg	3.555,00	4.395,00
Annonser, medlemsblad	900,00	4.000,00
Renteinntekter	2.413,00	1.927,75
Gaver	0,00	2.227,00
Medlemssalg plantekjøp Skottland	33.054,00	26.621,00
		0,00
Diverse inntekter	930,00	350,00
Sum inntekter	105.372,00	102.120,75

Kostnader		
Kontingent tilskudd Rh Sør regnskapsført	3.700,00	3.850,00
Kontingent tilskudd Rh Øst regnskapsført	3.450,00	3.000,00
Kontingent tilskudd Rh Vest regnskapsført	3.300,00	2.900,00
Porto og gebyr	12.709,43	12.458,34
Rekvisita og kontorutg.		6.414,00
Utgifter til Website	1.224,00	3.062,00
Møter/arrangementer	11.954,00	1.680,50
Reiseutgifter	8.029,36	7.316,00
Bøker og info.matr.	230,00	0,00
Gaver, oppmerksomheter	300,00	4.009,50
Medlemsblad	36.000,00	29.600,00
		0,00
		0,00
Tilskudd til red. medlemsblad	1.500,00	0,00
Utgifter plantekjøp i Skottland	32.722,00	27.580,03
Diverse utgifter		581,45
Sum utgifter	115.118,79	102.451,82
Resultat	+9.746,79	-331,07

Balanse	2005	2004
Eiendeler		
Kasse	2.098,89	4.896,32
Bankinnskudd	167.217,30	174.166,96
Sum eiendeler	169.316,19	179.063,28

Gjeld og egenkapital		
Kortsiktig gjeld		
Tilskudd Rhododendron Sør	3.700,00	3.700,00
Tilskudd Rhododendron Øst	3.450,00	3.450,00
Tilskudd Rhododendron Vest	3.300,00	
Egenkapital	158.866,19	171.913,28
Sum gjeld og egenkapital	169.316,19	179.063,28

Bergen 4. februar 2006

Pål A. Skagseth
leder

Kim L. Høegde
revisor

Aud Danielsen
kasserør

Ole B. Vikøren
revisor

Innkalling til

årsmøte i Den norske Rhododendronforening.

Lørdag 20.mai 2006 kl. 1700 i Lundberg hagesenter, Saltrød.
(Ca. 10 min. fra Arendal, kystveien mot Eydehavn.).

Forslag til dagsorden.

1. Valg av dirigent og to referenter.
2. Årsberetning.
3. Regnskap.
4. Fastsettelse av kontingent for 2007. (Styret foreslår kr. 250,- pr. år).
5. Budsjettforslag.
6. Fastsettelse av andel av årskontingent til lokallagene for 2007.
7. Valg av leder, styremedlemmer og varamedlemmer.
8. Valg av to revisorer.
9. Valg av valgkomite.
10. Fastsettelse av tid og sted for neste årsmøte.

Forslag til saker som ønskes tatt opp, må være innkommet til styret senest en uke før årsmøtet.

Hjertelig velkommen.
Med vennlig hilsen
Pål A. Skagseth
(styreleder)

Påmelding til årsmøtet i Den norske Rhododendronforening 2006

Jeg ønsker å delta på årsmøtet i Arendal lørdag 20. mai kl. 17.00

Navn.....Tlf.....

Ledsager(e), antall _____

Antall som ønsker å delta på "Sørlandsk bespisning" lørdag kl. 19.00: ____

De som ankommer fredag 19. mai bes oppgi: Ca. tid for ankomst _____

Transportmåte _____ Ønsker privat innkvartering _____

Påmelding sendes innen 6. mai 2006 til: Rhododendron Sør, Eikevn. 3, 4824 Bjorbekk.

Tlf. 37 09 49 40 E-post: auduarne@frisurf.no

Spørsmål knyttet til arrangementet rettes til samme adr.

Program for årsmøtet i Den norske Rhododendronforening 2006.

Fredag 19/5

Fra kl. 18.00 - Grillaften med hagevandring hos Frode Harnes.

Dette avvikles som medbrakt og spleis-opplegg. Møtested:

Harebakken for lokalkjente. For tilreisende avtales særskilt.

Vakttilf.: Audun 97540021 – Gudrun 45447001.

Lørdag 20/5

Kl. 09.30 – start på hagerundtur til Mona Klemmetsen,

Inga Olsen og Brit Weisz. Inga har opphørssalg og gode tilbud.

Det blir tilbudt enkel lunsj og forfriskninger underveis.

Transport ordnes. Møtested og vakttilf. som fredag.

Ca. kl. 16.00 – Til Lundberg hagesenter, Saltrød, ca.10.min. fra Arendal,

kystveien mot Eydehavn. Tid til å se seg om i et vakkert hagesenter, med godt

utvalg av rhododendron og surjordsplanter. Her er også en liten kafe.

Rhododendron Sør har siste av 4 dagers stand i senteret.

Kl. 17.00 - ÅRSMØTE i DNR, i hagesenteret.

Etter møtet blir det tid til **bytte, kjøp og salg av planter**. Det blir

sørget for henstilling/oppbevaring av planter.

(For de som skal til Tyskland, etc.)

Kl. 19.00 – "Sørlandsk bespisning". Dette vil i praksis si reker med tilbehør.

En beskjedne egenkostnad bør påregnes.

Overnatting i forbindelse med årsmøtet 2006

De som ikke bor privat bestiller direkte til overnattingssted. Rhododendron Sør anbefaler:

Arendal Maritime Hotell. Vestregt. 11, N-4836 Arendal. Tlf. +47 37 02 55 51

booking@arendal-maritime-hotel-no Midt i sentrum, parkeringshus ved siden av.

Nyrestaurert, enkelt og rimelig, bare frokostservering.

Thon Hotell Arendal. Friergangen 1, 4836 Arendal. Tlf. +47 37 05 21 50

arendal@thonhotels.no Midt i sentrum, parkeringshus over gaten.

Clarion Collection Hotell, Tyholmen. Postb. 100, NO-4801 Arendal. Tel. +47 37 07 68.00

cc.tyholmen@choice.no I sentrum/sjøkanten, innendørs og utendørs parkering.

Protokoll fra årsmøte i

Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest, (RhodoVest)

(Sammendrag)

Leder i interimstyret for Rhodo Vest, Torstein Borg, ønsket velkommen til det første ordinære årsmøtet som ble avholdt i lokaler på Bjørgvin videregående skole **tirsdag 7. mars 2006**.

Det var 25 stemmeberettigede medlemmer til stede. Ingen hadde merknader til innkallingen.

Anders Kvam ble valgt til møteleder, Kirsten Marie Storheim valgt til referent, Randi V. Fessl og Leif Johan Igeltorp ble valgt til å skrive under protokollen.

Vedtakter

Forslag til vedtekter ble behandlet før de ordinære årsmøtesakene og ble enstemmig vedtatt med noen mindre endringer. Ajourførte vedtekter sendes til styret i Den norske Rhododendronforening sammen med protokollen fra årsmøtet, godkjent årsmelding og revidert regnskap.

Årsmelding publisert i Lapprosen 1/2006 ble enstemmig godkjent.

Regnskapet for 2005, med revisors godkjenning, ble gjennomgått av Terhi Pousi og deretter enstemmig godkjent.

Budsjett - Forslag for 2006 ble gjennomgått av Terhi Pousi og deretter enstemmig godkjent.

Valg

Leder, styremedlemmer og varamedlemmer:

Torstein Borg	1 år	leder	
Harald Kårtveit	2 år	styremedlem	(nestleder)
Kirsten Marie Storheim	2 år	styremedlem	(sekretær)
Jan Valle	1 år	styremedlem	
Thorolf Juvik	1 år	varamedlem	
Terhi Pousi	1 år	varamedlem	

(kasserer)

(Opplysninger i parentes er verv tillagt under konstituerende møte 23.03.06)

Revisor: Sølvi Sjøfteland..

Valgkomité: Randi V. Fessl og Magne Sandvik.

Alle ble enstemmig valgt.

Etter møtet orienterte Terhi Pousi om aktiviteter som er under planlegging for 2006.

10. mars 2006

Ref. Kirsten Marie Storheim

Årsprogram 2006 for Rhodo Vest

30. april: Vårtur med besøk i hagene til Elna og Jan Rune Hesjedal og Hjørdis og Thorolf Juvik. Frammøte kl. 11.00 på parkeringsplassen ved Rådhuset i Os.

07. mai: DnR-infostand på "Vår i Musèhagen".

Aktivitetsdag arrangert av Bergen Museum.

21. mai: DnR-infostand på "Arboretets dag".

Aktivitetsdag arrangert av Arboretet og Botanisk hage, Milde.

3. oktober: Medlemsmøte. Tema: Inntrykk fra turen til Danmark og Tyskland.

Plantelotteri og auksjon.

Medio oktober: Start på studiering. Tema: Rhododendrons systematikk,

botanikk og artsbestemmelse.

14. november: Medlemsmøte.

Tema: Torstein Borg forteller og viser lysbilder fra turen til Bhutan.

Plantelotteri og auksjon.

Årsprogram 2006 for Rhododendron Sør

13/5 **Åpen hagedag** hos Inga Olsen, Klodeborg/Arendal kl. 11 – 19. Mulighet for plantekjøp. Mobiltlf. 99 23 44 26.

12.-13/5 **Lundberg Hagesenter** –stand og informasjon kl. 11 – 16. Blir annonsert.

19.-20/5 **Lundberg Hagesenter** –stand og informasjon kl. 11 – 16. Blir annonsert.

20/5 Årsmøte DNR, i Arendal. Detaljprogram i Lapprosen 2, 2006.

10/6 **Tur til Vidar Olsen i Fyresdal.** De som ønsker å være med tar kontakt med Audun/Gudrun tlf. 37094940 eller Vidar 37030075.

21/9 **Bonsai** – også på rhododendron. Minikurs ved Per Arild Gjerde. Stinta skole, Arendal, kl. 19.00 Vi tar en deltageravgift kr. 50.00. Påmelding til Gudrun Arne, 37094940 – 45447001.

5/10 **Medlemstreff.** Stinta skole i Arendal kl. 19.00. Tema er stiklingsbytte, med stikking, repetisjon og opplæring etter behov. Ta med navnemerkede stiklinger i plastposer. Vi vil også stikke og pode samtidig på Cunningham's White.

Ta vare på programmet. Legg det på et lurt sted.

PROTOKOLL fra årsmøtet i Den norske Rhododendronforening avd. Sør, 8. mars 2006.

Leder Audun Arne ønsket velkommen til årsmøtet på Stinta skole i Arendal. Han foresto årsmøteformalia: Nina Gjermundsen ble valgt til møteleder. Gudrun Arne ble valgt til referent. Inga Olsen og Berit Aanonsen ble valgt til å undertegne protokollen.

1) Årsmelding.

Styrets årsmelding sto i Lapprosen nr. 1/06

Vedtak: Årsmeldingen enstemmig godkjent.

2) Regnskap.

Kasserer Vidar Olsen gjennomgikk revidert regnskap for 2006

Vedtak: Regnskapet enstemmig godkjent.

3) Budsjett

Vedtak: Det fremlagte budsjett for 2006 ble enstemmig godkjent.

4) Innkomne forslag

Styret fremmer følgende forslag:

Styret i Rhododendron Sør foreslår at varamedlemmer til styret velges for 2 år om gangen fra og med årsmøtet 2006. **Vedtak:** Forslaget enstemmig godkjent.

5) Valg

Valgkomiteens leder Mona Klemmetsen la frem valgkomiteens forslag:

Styremedlemmer:

Gudrun Arne. Gjenvalg for 1 år, til årsmøtet i 2007.

Lis Herlofsen. Gjenvalg for 2 år, til årsmøtet i 2008.

Vidar Olsen. Gjenvalg for 2 år, til årsmøtet i 2008.

Bente Dollis og Audun Arne sitter til årsmøtet i 2007.

Leder for 1 år: Audun Arne

Varamedlemmer:

Kristin Møllestad. Gjenvalg for 1 år, til årsmøtet i 2007.

Frode Harnes. Gjenvalg for 2 år, til årsmøtet i 2008.

Valgkomite:

Nina Gjermundsen, leder. Valgt for 2 år, til årsmøtet i 2008.

Mona Klemmetsen. Valgt for 1 år, til årsmøtet i 2007.

Britt Marit Knudsen. Valgt for 1 år, til årsmøtet i 2007.

Revisor: Knut Gjermundsen. Gjenvalt for 1 år, til årsmøtet i 2007.

Vedtak: Valgkomiteens forslag ble vedtatt ved akklamasjon.

6) Fastsettelse av tidspunkt for neste årsmøte:

Vedtak: onsdag 7. mars 2007.

Etter den formelle delen av årsmøtet viste Inga Olsen lysbilder fra turer til Sikkim. Det var meget interessant. Så var det kaffe og kaker og utlodning av Sikkim-produkt og gavekort hos Inga. En livlig drøfting rundt bordet for å styrke høstprogrammet resulterte i 3 konkrete ønsker – bonsai, japanske hager, drivhus. Frode Harnes fikset på stedet bonsai-foredrag med "rette person". Detaljer kommer i Lapprosen 2.

Arendal, 13. mars 2006

Gudrun Arne, referent.

(sign.)

Inga Olsen

(sign.)

Berit Aanonsen

Årsmelding for Den norske rhododendronforening, avd. Øst 2005.

Styret har bestått av Turid H. Bergerøy, leder/sekretær. Arnfinn Nypan, nestleder og Sveinung Skjold, kasserer. Varamedlemmer: Roger Karlsen og Erik Gustavson. Revisor: Berit Ramleth. Valgkomitee: Jens Holmboe. (Et supplerende medlem skal utpekes av styret.)

Avd. Øst hadde ca. 75 medlemmer ved årets utgang hvilket betyr en liten framgang fra året før.

Det har vært avholdt 5 styremøter og 3 medlemsarrangementer.

Medlemsarrangementene var som følger: **Røed gård, Jeløy**. Omvisning i bolig og hage/kulturlandskap v/familien Mamen i forbindelse med foreningens årsmøte i april.

Under rhododendronblomstringen i juni var det omvisning i **3 medlemshager i Fredrikstad-distriktet**: hos familiene Nypan, Bretteville Jensen og Lunde. I Nypans hage hadde familien for anledningen utarbeidet en planteoversikt for alt rhododendronmateriell i hagen. Medlemmer fra Hageselskapet Halden deltok også. Omvisning i **Foss Hagesenter og planteskole**, Røyken (september) med hovedvekt på rhododendron. Et førjulsarrangement på **Balke gård i Rygge** med middag og fagforedrag måtte avlyses p.g.a. beskjeden påmelding.

Lederen i avd. Øst er varamedlem i hovedforeningens styre og har deltatt i et utvidet styremøte i Bergen, samt i hovedforeningens årsmøte som også ble avholdt i Bergen.

Avd. Øst er innmeldt i Botanisk hages venneforening og planlegger en nærmere kontakt med dem.

Styret i avd. Øst har bidratt med stoff til Lapprosen.

Vi har tatt kontakt med medlemmer i Vestfold for å opprette et nærmere samarbeid. Derfor arrangeres årsmøtet for 2006 på Gjennestad Gartnerskole, **Stokke i Vestfold**.

For styret: Turid H. Bergerøy. Rygge, 8.2.06.

Årsprogram Rhodo – Øst i første halvår 2006

Vi holder vårt Årsmøte 29.april 2006:

Sted: Gjennestad Gartnerskole, Gjennestadtunet 53B, 3160 Stokke, Vestfold.

11.00 Årsmøte Rhodo Øst, møterom Naturfagrommet – årsmøtesaker i henhold til vedtektene.

Forslag til saker som ønskes tatt opp utenom de vanlige årsmøtesakene må være styret v. Turid Bergerøy, e-post Ropberge@online.no i hende senest 2 uker før årsmøtet.

12.30 Dag Arneson - parksjefen på Gjennestad viser lysbilder og gir en omvisning i parken.

15.00 Slutt

Ta med nistekurv til eget behov! Denne dagen er det hagedag i Hagesentret på Gjennestad med en del tilbud og mange besøkende.

Kontaktperson for årsmøtearrangementet er Baard Ranheim tlf 934 21 168 , e-post baardranheimok@yahoo.no

Hagevandring onsdag 31.mai

kl 17.00 hos Erik Gustavson, Hellaveien 31 H, 2013 Skjetten.

Ta med nistekurv til eget behov!

Ring ev. for veibeskrivelse Eriks tlf 63 84 38 56 eller e-post eri-g@online.no

Etter besøket hos Erik Gustavson fortsetter vi til:

Ca kl 19.00 hos Steinar Larsen, Fjellveien 37b, 1410 Kolbotn

Ring for ev veibeskrivelse Steinars tlf 66 80 51 43, 90 75 89 82

På egen hånd før eller etter: Kanskje en tur innom Botanisk Hage på Tøyen.

Husk Rhodo-Øst er medlem av Botanisk Hages Venner.

Åpent til kl 20.00. se www.nhm.uio.no

Hagevandring torsdag 8.juni

kl 17.00 hos Ebba og Jens Holmboe, Grusveien 20B, 1430 Ås,

Ring for ev. veibeskrivelse Holmboes tlf 95 04 32 79, eller e-post ebbajens@online.no

Etter besøket hos Holmboe fortsetter vi til:

Kl 1900 Øyvind Aasheims hytte med adresse Sleppe 13 på Hallangen

Kart deles ut ved oppmøtet hos Holmboe , eller kontakt Øyvinds tlf 22 37 75 15 eller e-post oyvind.aasheim@c2i.net for kjørebskrivelse.

Ta med nistekurv til eget behov!

På egen hånd før eller etter: Kanskje en tur innom Høyskoleparken på Landbrukshøyskolen på Ås? (nå: UMB)

Kart for de oppgitte adressene finner du på : www.multimap.com

tast inn gateadresse pluss stedsnavn med postnummer

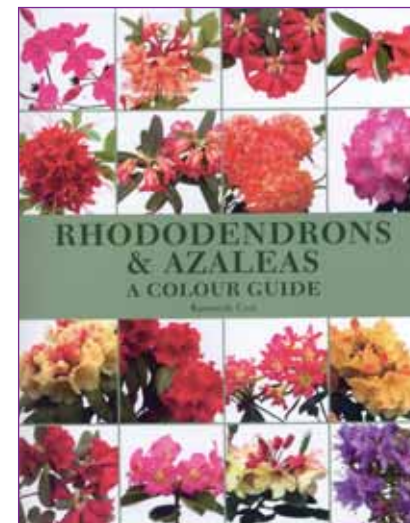
Ny rhodobok

Bokomtale ved Per M Jørgensen

Kenneth Cox (2005): *Rhododendron & Azaleas. A colour guide.* The Crowood Press, 240 s.Pris: £ 29.95

Jeg ville forsverge at det var mulig å skrive en ny, annerledes bok om rhododendron. Det meste er allerede gjort. Men så har Kenneth Cox overgått selv sin far i å lage en skattkiste av en bok for både leg og lærd.

Boka begynner med noen meget informative kapitler der man får svar på det meste man behøver å vite om dyrking og bruk av rhododendron. Alle råd og kommentarer bærer preg av forfatterens store kunnskaper også om praktiske sider av saken, og jeg har ikke funnet en eneste påstand jeg er uenig i. Det er faktisk klokt skrevet.

Hoveddelen er en illustrert, kommentert katalog over arter og kultivarer. Der er ikke bilder av alle, det ville være uoverkommelig, så mange som forfatteren har inkludert. Han har lagt ned et enormt arbeid for å spore navn og hvem som er ansvarlig for disse. For hvert navn er der beskrivelse av utseende og hardførhetsangivelser og notater om gode og dårlige sider ved sorten. Stort sett er jeg enig i disse bedømmelsene, men erfaringer kan jo variere. Alle som har sett 'Better Half' i full blomst på Milde, vil undre seg over karakteristikken "not very exciting". Den henger nok sammen med at 'Elizabeth' og flere av hennes andre barn, som ikke klarer seg hos oss, virker overdådigere. Jeg er "excited" for at den bedre halvdel går så greit hos oss, for ingen av de andre får god utvikling, unntatt på spesielt beskyttede steder.

De 1200 bildene er gode, også fargene med unntak av visse rød-rosa som er blitt svært skrikende. Jeg gledet meg særlig over en del sorter man sjelden ser avbildet, for eksempel slike som må brukes innendørs i seksjonen Vireya.

Dette er en nær perfekt bok som vil bli en modell for fremtidige behandlinger, og som jeg håper vil komme i mange opplag med nyhetene inkludert. Løp og kjøp! Og ellers er det mulig å låne den fra foreningens boksamling på Bergen Offentlige Bibliotek der den vil bli inkludert.

Husk også muligheten med gratis fjermlån fra et hvilket som helst lokalt folkebibliotek!

Rhodo-øst på visitt i Hvitsten

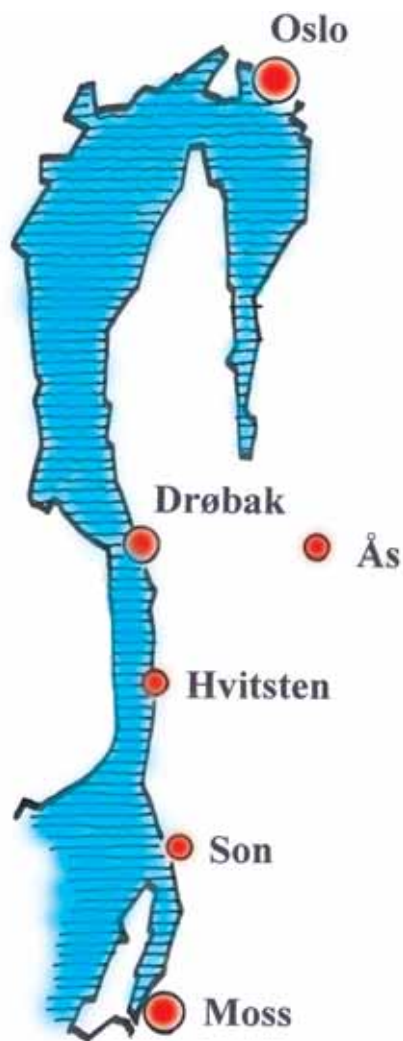
Tekst og foto ved Sveinung Skjold

Det er tydeleg at turar og besøk i hageanlegg og plantesamlingar er ein populær og viktig del av livet i foreninga. Også vi her på Østlandet har lagt vekt på å ta oss rundt i distriktet og besøke interessante hagar og anlegg. Avdelig – Øst er eit stort begrep, og det er store variasjonar i klima og vekstvilkår frå fjordlandskapet rundt Oslofjorden til 'det indre Østland'. Og vi har mange utfartsmål å sjå fram til i åra som kjem. Denne gongen gjekk turen til Hvitsten.

I bakken ovanfor idylliske Hvitsten, ein av dei små tettstadene langs austsida av Oslofjorden har vi funne fram til ein ekstra triveleg 'besøkshage'. Her, på eit platå over den bratte skråninga ned mot fjorden, med utsyn vestover Hurumlandet, har DnR medlem Roger Karlsen gjennom ein dryg mannsalder rydda utmark og dyrka fram ei betydeleg plantesamling med hovudvekt på rhododendron og magnolia. Roger Karlsen har på eiga hand studert rhododendron meir enn dei fleste. Som pensjonist brukar han ein vesentleg del av si tid på den interessante samlinga, og som inspirerende foredragshaldar i bl.a. Hageselskapet sine lokallag i distriktet. Han er ein av desse entusiastane med ein forunderleg evne til å forstå plantene sine behov og han er på talfot med naturen omkring seg. Og etter mange års erfaring er han ein levande database som villig deler alle sine erfaringar med andre.

Hagen ligg i eit frodig skoglandskap og føyer seg på alle måtar inn i naturen, mellom furu og bjørk, fjellknausar og undervegetasjon.

Til våren har Roger Karlsen store ting på gang, som nærmast privatpraktiserande bygartnar nede i sentrum av Hvitsten.

Bort imot 200 rhododendronplanter skal i jorda til glede for alle som bur der og dei som gjestar Hvitsten på våren. Går alt som planlagt, kjem plantane i jorda til 17. mai og vi kan alt gle oss til blomstringa i juni!

Eit kraftig og flott eksemplar av *Rh. campanulatum* ssp. *aeruginosum* vert overrekt Første-amanuensis Per A. Pedersen Foto: S. Skjold

Rhodo-øst på hagebesøk i Hvitsten ein vakker junikveld. Roger Karlsen viser rundt i si imponerende samling. Ein lydør og kunnskapsrik forsamling følgjer nøye med. Foto: S. Skjold

De store plantejegerne. Del 5

Redaksjonen takker Ole Jonny Larsen for at vi får trykke denne serien med spennende portretter av plantejegere som han har plukket frem. Noen kjenner vi, og noen vil være mer ukjente for mange av oss. Kanskje denne artikkelserien vil inspirere til videre lesing? Red. har ikke sjekket opplysningene i denne serien og står følgelig ikke inne for korrektheten av det som fortelles. Del 4 sto i forr. nummer.

RICHARD SPRUCE (1817-92)

Ved Ole Jonny Larsen

Den skolerte, tilbaketrukne og hypokondriske Richard Spruce er på mange måter så langt fra en plantejeger som en kan tenke seg. Hovedinteressen hans var ubetydelige planter uten synlige blomster, moser, lavarter og levermoser. Fjernere fra kommersiell plantejakt kan en vanskelig komme. Like fullt tilbrakte han 15 år i Amazonas, for øvrig den eneste av de store innsamlerne som systematisk undersøkte den delen av kloden.

Han ble tidlig tent på botanikk og laget som tenåring en planteliste for lokalområdet i Yorkshire der han bodde med hele 485 navn. Noen år senere gjorde han furore med å oppdage en helt ukjent art for vitenskapen midt i det godt undersøkte England. I 1845 kunne han publisere navnet på 48 mosearter som tidligere ikke hadde vært kjent på de Britiske Øyer. Etter disse oppdagelse ble han anbefalt å starte som planteagent og drive med kjøp og salg av planter, men Spruce var ingen ”verdensmann”, og avviste tanken om noe så simpelt som business med avsky.

Da han la ut på sin store Sør-Amerikareise, var det uten fast ansettelse. Han måtte bite idet sure eplet og inngå leveringsavtaler for herbarieark med flere private samlere. Dette førte til at han måtte presse 30 eksemplar av hver plante med fulle beskrivelser ved siden av – et enormt arbeid med elendig godtgjørelse. Han samlet ellers også store mengder med frø.

Han kom til et land som på alle måter var en utfordring. Klimaet var drepende, insektplagen enorm, skogene var fulle av farlige dyr, alle slags tropesykdommer herjet, men farligst av alle var menneskene. Alle synes å prøve å lure, stjele eller rane de tilsynelatende så rike hvite menneskene for alt fra mat til utstyr og selvsagt penger. Spruce var flere ganger truet på livet, og han måtte flere ganger forsvare seg med skytevåpen. Selv personer han leide for å frakte seg, kunne planlegge å drepe han mens han sov. Men på tross av alle vanskene holdt Spruce oppe den genuine interessen for plantene. Når han kunne slappe av for sykdom og farer, følte han alltid at han bodde i et paradisiske område av jordkloden, og han tenkte aldri på å snu nesen hjemover og gi opp hele prosjektet.

Det som senere skulle gjøre Spruce mest kjent, var innsamlingen av frø fra chincho-

na-treet, planten legemidlet kinin lages av. Kinin var i årevis vidundermidlet mot malaria og andre febersykdommer. Medisinen ble laget av barken på treet. På grunn av den store eksportverdien denne barken hadde nektet de peruanske myndighetene å selge frø eller planter ut av landet. Spruce mente treet kunne dyrkes mange steder i det engelske imperiet og da særlig India, og slik være en lokal kilde til medisin mot malaria. Han tilbød seg å fremskaffe frø, men myndighetene i England var til å begynne med skeptiske. Etter flere år med forhandlinger fikk han likevel oppdraget. For å nå fram dit trærne vokste, måtte han forsere tett jungel og rasende elver og på toppen av det hele brøt det ut revolusjon i deler av området. Og da han endelig nådde fram og skulle prøve å verve lokale medhjelpere til å samle frø fra chinchona-treet, oppsto nye problemer. Ryktet om at den hvite mannen kjøpte frø, førte til at store mengder frø ble plukket umodne og fraktet fram til han – bare for å måtte kasseres. Og hadde Spruce tidligere vært hypokonder, ble han nå skikkelig syk. Han fikk en slags lammelser i armer og bein som gjorde det vanskelig både å gå, stå og ri. Og på toppen av det hele gikk banken der han hadde sparepengene sine konkurs! Like fullt, han klarte å samle inn over 100 000 frø fra chinchona-treet og få det sendt med båt til England i 1861.

Tre år senere returnerte Richard Spruce til England. Da vokste allerede chinchona-plantasjene opp i India og på Sri Lanka, noe som senere gjorde farmasiindustrien styrtrik og reddet livet til tusener. Ved siden av frøene brakte Spruce med seg over 30 000 eksemplar av pressede planter pluss mange andre viktige innsamlinger og observasjoner både av geografi og folkeliv. Han burde blitt vel belønnet for innsatsen, men måtte med en god porsjon bitterhet trekke seg tilbake til en liten eiendom i Yorkshire der han med en liten pensjon tilbrakte sine siste 28 år med å systematisere samlingene sine og skrive sitt store standardverk om levermoser.

JOSEPH HOOKER (1817 – 1911)

I mangt og mye er Joseph Hooker Robert Fortunes rake motsetning. Han vokste opp i et akademisk hjem med god økonomi. Faren var først botanikkprofessor ved universitetet i Glasgow, men ble senere direktør ved Kew Gardens i London, en institusjon med siktemål å bygge opp den største plantesamling i den siviliserte verden. Joseph fikk en solid utdannelse som taxonomist og geograf, så han var svært godt rustet til sin senere så berømte reise til Sikkim og Himalaya der han oppdaget og introduserte et stort antall svært vakre og senere velkjente rhododendronarter. Han var også den første av de store samlerne som skjønnte fullt ut at en art kan opptre i mange varianter og former i naturen.

Joseph Hooker var på mange måter en klassisk imperialist. Han var intelligent, modig, velutdannet og kultivert, men også nedlatende, arrogant og følte seg i sin fulle rett til å ferdes akkurat der han selv ville i verden. Han hadde liten forståelse for lokale skikker og religion og kom ofte opp i problemer på grunn av det. Han ønsket å

bringe med seg så mye som mulig av sin britiske livsstil ut i felten og reiste med et følge på 80 bærere, oksekjerrer og elefanter. Selv ble han i perioder fraktet i noe som ligner en bærestol. På tross av sitt store følge, følte han seg ofte ensom og isolert i mangel på kultivert selskap. Faktisk holdt han seg mest sammen med hunden sin! Han var en kresen gourmet og avskydde det orientalske kjøkkenet og den lokale vinen.

Hooker hadde periodevis store problem med de lokale styresmaktene. Han ble sett på med mistro og ble motarbeidet på mange måter. Særlig var matforsyningene til det store følget et tilbakevendende problem. Han kom også, sammen med den lokale agenten i Darjeeling, Archibald Campbell, i alvorlig trøbbel med den lokale Rahajaen da de vendte tilbake til Sikkim etter en snartur over til Tibet. De ble brikker i et større politisk spill, arrestert av Rajahens soldater, og Hooker ble vitne til at vennen Campbell ble mishandlet på det groveste, en behandling han så vidt slapp unna med livet i behold.

Problemer til tross, Hookers Sikkim-ekspedisjon er blitt stående som en av de viktigste i rhododendronsamlernes historie. Den varte i nesten fire år og han oppdaget hele 45 nye rhododendronarter, blant dem mange av de vakreste og mest populære blant dyrkere rundt i verden. Her kan nevnes i fleng: *Rh. falconerii*, *hodgesonii*, *wallichii*, *campylocarpum*, *grande*, *thomsonii*, *fulgens*, *lepidotum*, *barbatum*, *griffithianum*, *ciliatum* og *wightii* og mange flere foruten mange arter inne andre slekter, bl.a. mange primula. Dessverre for oss i Norden er flere av de vakre rhododendronene Hooker oppdaget i svakeste laget til å dyrke hos oss utenom svært milde områder. Mange av artene han introduserte har vært viktige i hybridiseringsarbeidet gjennom årene. Originale planter fra frøene han samlet inn vokste i England ennå så seint som i 1993! Ellers har de blitt formert opp og spredt ut blant rhododendronvenner like til denne dag.

Joseph Hooker fortsatte innsamlingsarbeidet også etter tiden i Østen. Han dro både til Nord-Afrika og til Amerika for å finne planter. I 1865 etterfulgte han faren som direktør for Kew Gardens. Han levde helt til 1911 og ble altså nesten hundre år. Han hadde sikkert mange spennende opplevelser å tenke tilbake på når han satt ved peisen i alderdommen

GEORGE FORREST (1873 – 1932)

Ikke alle plantesamlere fikk en rolig alderdom i gamle England puslende med herbariark og annet materiale de samlet gjennom livet. Noen ligger begravd i fjerne land der de også la ned det meste av sin yrkesaktive gjerning. George Forrest er en av dem. Han døde en naturlig død i Kina i 1932, og det er nesten utrolig når en vet hva han opplevde av farer på reisene sine.

Rh. Forrestii var. repens Foto Knut Fægri.

George Forrest ble født i Skottland i 1873. Han var alt fra barneårene lidenskapelig opptatt av naturen. Han drev med alt fra fiske, jakt, fugletitting og sommerfuglsamling til planterobservasjoner. Han begynte først som apotekerassistent, men ble fort lei og dro i 1891 til Australia som gullgraver og eventyrer. Ni år senere vendte han tilbake og fikk ved en tilfældighet arbeid hos professor Bailey Balfour ved den botaniske hagen i Edinburgh. Der skulle han ordne og systematisere herbariemateriale, noe som ga han uvurderlig trening til det som skulle bli livsverket hans senere.

I 1903 fikk han tilbud fra en rik plantesamler om å dra til Kina og samle inn til pri-vathagen hans. Forrest nølte ikke et øyeblikk, og på bemerkelsesverdig kort tid var han installert i Kina, snakket godt kinesisk og hadde trent opp et lokalt arbeidslag som hjalp han med innsamlingsarbeidet både av frø og herbariemateriell. På den måten kunne han dekke et langt større område enn om han skulle gjøre alt alene. Så effektivt hadde ingen plantejeger arbeidet i Kina tidligere. At det iblant ble samlet inn så mye frø at mottakerne i Europa ikke klarte å ta vare på det, får være en annen historie. Heldigvis er plantefrø en fornybar ressurs.

Begynnelsen av forrige århundret var en meget urolig tid i Kina. Forrest snublet omtrent opp i en krig mellom kinesere og tibetanere i 1905. Tibetanerne var fiendtlige mot alle fremmede og ved ett tilfelle ble George Forrest og et stort følge overfalt. Forrest klarte å flykte, og måtte fra en høyde se de fleste i følget bli hakket til døde med sverd. Ti kvinner i følget gjorde selvmord da de skjønnte at de ikke hadde sjanse til å unnsnippe. Forrest var nå på flukt i flere uker, jaget av tibetanerne. Han var like ved å bli tatt flere ganger, hadde nesten ikke mat og fikk føttene sterkt skadet fordi

han måtte sette igjen støvlene i redsel for å lage fotavtrykk. På mirakuløst vis klarte han å komme i sikkerhet, og etter en rekreasjonsperiode var han, stikk i mot all fornuft, på veg ut i felten igjen.

Forrest vil bli stående som en av de største plantesamlere gjennom alle tider. Han foretok i alt ni store ekspedisjoner, de fleste i Yunnanområdet i Kina. Bare fra Yunnan samlet han herbariemateriale av over 30000 arter. Det meste finnes i dag i Edinburgh botaniske hage og regnes som noe av det beste herbariematerialet som er laget noensinne, både i estetisk og systematisk henseende. Han oppdaget og introduserte mange nye plantearter, særlig av busker og trær som han var spesielt interessert i, men også stauder. Kinasøte er vel kjent av de fleste. Mindre kjent er det kanskje at vi bør sende en tanke til George Forrest for den. Primulaarter var en annen av lidenskapene hans.

Rh. Sinogrande.
Nancy Fægri viser størrelsen på planten
Foto Knut Fægri.

For rhododendronsamlere er han om mulig enda større enn for botanikere generelt. Han oppdaget (etter datidens taksonomi) 309 nye arter! Mange av dem er blant de aller flotteste og mest ettertraktede artene den dag i dag. Det var han som fant rhodofrikenes nummer én på ønskelisten, den lille kompakte *Rh. proteoides*. Han introduserte også *Rh. pronum*, et annet jaktobjekt for feinschmeckere. Kjemperhododendronen *Rh. sinogrande* ("Den store kineser") er også introdusert av Forrest. *Rh. forrestii* (Syn: *Rh. repens*) er oppkalt etter George Forrest. *Rh. clementinae* har navn etter konen, Clementine Trail. Foruten planter samlet Forrest fugler, pattedyr og insekter foruten at han studerte og beskrev geologien i områdene.

Den 5. januar 1932 gikk Forrest ut for å skyte. Han fikk da et massivt hjerteanfall og var død før han nådde bakken. Han hadde alltid ønsket å dø i felten. Forrest ligger begravd i Kina, midt blant plantene han samlet og beskrev gjennom hele livet. Peter Hutchinson, selv en størrelse innen rhodo-verdenen, prøvde å finne graven hans i 1997, men bombing i 1944 og bruk av gravsteiner til byggematerialer har fjernet alle spor. Eksemplarer av en eller flere av artene han oppdaget finnes imidlertid i hver eneste rhododendronhage i verden. En slik mann trenger ingen gravstein.

Blader blott til lyst!!

Tekst og Foto ved Anne Tafjord – Kirkebø

Til tider har vi ergret oss over alle de tørre bladene etter vår storbladete rhodoer. Men ikke nå lenger! For blomsterkunstner – for det er hun, med utstillinger både i Frankrike, Korea, osv - Kristin Voreland fra Atelier Flora i Bergen, hun viser oss nye måter å bruke dem på. Se bare, nå når det går mot påske:

1. Du har en kurv med tørre rhodoblader

2. Kristin har tredd en streng gjennom bladene (på midten) og laget en lang – så lang som du vil ha dekorasjonen – remse av bladene. Strengen gjør at den kan senere formes i en bølgende form, og ikke ligger flatt på bordet. Det skaper energi i dekorasjonen.

3. Kristin viser hvor sterkt remsen blir og følgende lett å jobbe med.

4. Så – siden det er påske – tar hun noen gule orkideer som hun stikker en og en i et lite glass med vann (stengt med gummipropp i toppen, bare stilken går gjennom) – man kan selvsagt bruke andre gule blomster; påskeliljer, gule margeritter osv, og til jul, akkurat, røde blomster.

5. De reagensrørlignende glassene settes ned i remsen som løftes opp litt og så danderer man for eksempel litt trollhasselgrener og/eller sølvtråder langs remsen slik at man får et vakkert midtparti i lengderetningen. Så kan den legges på bordet der den kan ligge til du blir lei av den. Lenger ut på våren kan du bytte ut blomstene med andre, og ha den på en kommode el. andre steder som passer. Vi beklager at det er så mørk bakgrunn, det er av grunner vi ikke går inn på her – men håper at dere her får en god ide som dere kan videreutvikle.

Riktig God Påske ønskes dere fra redaksjonen i Lapprosen!

Besøkshager

Denne listen kan dere få tilsendt på e-post eller post. Felles interesser gir grunnlag for god prat- så ikke nøl med å ta kontakt med hageeierne under, det setter de pris på! Jo flere som stikker innom og rusler rundt, jo hyggeligere, for å sitere en av dem. Og så håper vi jo at dere som ikke står på listen, men som kan tenke dere å få besøk, gir oss et ord. Vi vil også henstille til dere som står, å skrive litt utfyllende om hagen deres.

Det er naturligvis en forutsetning hvis det også framover skal lykkes å få private hageeiere til å åpne hagene sine at det blir vist hensyn under besøket, og at man holder seg til de oppgitte tidspunkt og avtaler som gjelder for den enkelte.

Ingvald Austrheim, Kyrkjebø, Sogn. Tlf. 57 71 11 71

Stor samling rhododendron i skog (4 - 5 mål) og mark. Flott hage på ca 1 mål i tilknytning til huset med vårstauder, trær og busker. Stor samling rhodoer, arter og hybrider (Se Lapprosen 3/05).

Annfrid og Sigvald Vårdal, Holmedal, 6982 Holmedal. Tlf 57 73 42 61

2 da med lang strandlinje, påbegynt i 1964. Ca 125 ulike rhododendron og bartrær, heber, lyng, stauder med mer (se Lapprosen 2/05).

Britt Godske Bjørklund, Birkelundsbakken 56, 5231 Paradis. Tlf. 55 91 17 13.

1,3 mål økologisk drevet hage med ca 1500 ulike sorter av stauder, løk, busker og trær, lyng, rhododendron, grønnsaker og bær. Det er brukt mye stein i hagen, med vekt på estetikk og miljø.

Britt og Olaf Hammersland, Hammerslandgrenda 62, 5251 Søreidgrend. Tlf. 55 12 0681.

Hagen er ca 2mål og utviklet og endret gjennom 25 år. Den inneholder et variert utvalg av til dels sjeldne busker, trær og stauder, med mange sorter rhododendron.

Brit og Pål A. Skagseth, Snekkevikv. 82, 5046 Rådal. Tlf. 55 22 64 35.

Besøk fortrinnsvis i mai-juni, men gjerne hele året, etter telefonisk avtale. 10 mål stor eiendom ved Grimseidpollen, flere hundre Rhododendronplanter, vesentlig villarter utplantet i blåbærlyng mellom furutrær.

Thorbjørn Lem Gjesteland, Vollane 10, 5105 Eidsvåg. Tlf. 55 95 05 75.

Etabl. i 1974, ca. 2 mål naturtomt med 2 – 3 små dammer. Rundt 200 rhododendronarter og 130 hybrider. Interessante trær og løker

Dagfinn Aarskog, Merkurveien 28, 5098 Bergen. Tlf. 55 28 90 43. Ca. 4 km syd - øst fra Bergen sentrum, 2 da stor eiendom, rikt beplantet med rhododendron og kultivarer.

Randi og Harald Kårtveit, Kårtveit, 5363 Ågotnes. Tlf. 56 33 47 88.

Lite gårdsbruk med ca 5 mål hageanlegg på kultivert naturtomt. Påbegynt 1977. Nye anlegg 1997. Flere ”rom” i hagen, høydenivåer, trapper, sitteplasser, 3 naturlige dammer m.m.. Planter, mye rhododendron ca 500 stk., forskjellige typer bar- og lauvtre, vintergrønt, busker, stauder, lyng, fuksia m.m., drivhus og økologisk grønnsaksdyrking. Utkanten av gårdens innmark er plantet til med rhododendron og trær av forskjellige salg. Vi har også juletreproduksjon. Enkel servering kan ordnes etter avtale. God parkering. Du er hjertelig velkommen.

Inger og Lars Sebjørnsen, Ø. Kleppevei 150, 5300 Kleppestø. Tlf. 56 14 10 02.

Hagen er på 2,5 mål naturtomt, med allsidig beplanting. Bl.a damanlegg, fjellhageplater og rhododendron.

Anna K. og Gunnar Breivik, Davanger, 5310 Hauglandshella. Tlf. 56 14 53 38

Hagen ble påbegynt våren 1975, og er ca. 2 mål. Opprinnelsen var furuskog og myr. Her er også fjellknauser opp i dagen. Med surt jordsmonn som utgangspunkt, ble rhododendron et naturlig valg. I dag har vi ca. 200 arter og sorter. Blomstring fra februar - mars til ut i juni – juli, med topp i mai –juni. Vi har også en del asiatiske lønnearter og sorter, en hostasamling som stadig utvides, og ellers busker, trær, stauder og løkvekster. Deler av samlingen er sjeldne og lite kjente vekster.

Linveig og Sigurd Vikane, 5136 Austerheim. Tlf. 56 16 90 26.

Vår, sommer og høst. 2,6 mål hage som er ca. 50 år gammel Hagestue i Leca med peis og torvtak, naturstein i bord og sittegruppe. Alle er velkomne.

Tjorehagen på Radøy, 5938 Sæbøvågen, tlf. 56 37 11 45 (56 37 10 40).

Ca. 1 times bilkjøring nord for Bergen. Ca. 25 da stor naturhage med stort utvalg av rhododendronarter og kultivarer og andre busker og trær. I hagen finnes en rekke storbladede rhododendron (*rex*, *fictolacteam*, *macabeanum*, *aurikulatum*, *barbatum*, *fulgens* og mange flere) i god trivsel.

Hjørdis og Thorolf Juvik, Midtskogv.30a, 5200 Os. Tlf. 56 30 07 03.

Vi har en liten hage 650m² i nærheten av Os sentrum med ca.150 forskjellige Rhododendron mest små, lave sorter, en blanding av arter og hybrider. Stein er brukt for å utnytte plantenes og tomtens egenart og to fiskedammer med en liten bekk i mellom.

Kjellaug G. Sæbø, Tverrgardsveien 11, 5416 Stord. Tlf. 53 41 01 50

Særprega hage der det er lagt vekt på miljø, form, farge og kunstneriske opplevingar. Ca. 200 rhododendron, klematis, bregner, juleroser – stor løkbløming på våren, naturstein m.m..

Torstein Borg, Tveit, 5694 Onarheim. Tlf. 53 43 50 77, mob 911 83 834

Rhododendronsamling i gårdstun. 250 – 300 ulike arter og hybrider. De eldste plantene er 25 år gamle.

Ida og Jørunn Flesland, 5590 Etne. Tlf. 53 75 62 78.

I mål hage anlagt fra 1978. Asalia, rhododendron, stauder, fuksia m.m. Besøk etter avtale, fortrinnsvis vår/forsommer.

Oddbjørn Fosse, Malmv.15, Lye, 4340 Bryne. Tlf. 51 48 82 68.

Hobby gartner med Rhododendron som spesialitet. Et mål hage, ca.3000 planter, mest azalea og frøplanter. Fint å kombinere med et besøk på Rogaland Arboret.

Kjell Kristoffersen, Lutsiveien 240, 4309 Sandnes. Tlf. 51 62 07 52.

Ca. 5 km fra Sandnes ligger den 1400 m2 store hagen med ca 300 rhododendron fordelt på 160 forskjellige sorter. Også et stort utvalg av vintergrønne trær.

Inga Olsen, Roligheden 5, Klodeborg, 4825 Arendal. Tlf. 37 09 42 45, mob. 99 23 44 26

Variert hage med ca 1500 m2 med stenbed, stauder og ca 200 ulike rhododendronarter og hybrider. Mange forskjellige primula og surjordsplanter. Åpent fra 13/05-06

Mona Klemmetsen, Nævisdal, 4821 Rykene. Tlf. 37 09 39 60 el. mob. 481 451 61

Stor naturtomt med mye fjell, naturlige bekker og dam. Hagen er bygd opp med naturens egne materialer. Her dyrkes og prøves mange sjeldne vekster, da jeg liker å teste hardighetsgrenser. Det gjelder bl.a. trær, busker, stauder, løk og surjordsvekster. Rhodosamlingen består av mange hundre arter og hybrider. Hagen er på sitt vakreste i mai – juni, men ellers besøk hele året etter avtale.

Roger H. Karlsen, Ekelundv. 3, 1545 Hvitsten. Tlf. 64 95 53 31

4 dekar tomt med rhododendronarter og –hybrider plantet blant furu og eketrær. Også andre prydrær. Blomstring begynner i april.

Tordis og Sigurd Bretteville-Jensen, Vestfaret 11, 1719 Greåker. Tlf 69 12 93 37 .

Villahage med rhododendron plantet inn mellom lyng og furu (se Lapprosen 3/05).

Husk å spørre hageeier før du drar!

Takk for meg!

Ved Anne Tafford – Kirkebø

Gjennom flere år - faktisk helt siden 2001 – har jeg vært i redaksjonen i Lapprosen. Jeg har sett bladet utvikle seg mye i disse årene. Mange av dere har levert oss godt og interessant stoff, og andre innspill, og det har vært veldig inspirerende å få være med på prosessen. I starten var det Gunnar Gilberg og Anne Rieber som jeg hadde gleden av å jobbe sammen med, senere, fra nr.3/03 kom Gerd Jørgensen med i redaksjonen. Gunnar ga seg i 2003 og Anne Rieber ga seg i fjor etter at de begge hadde vært med helt fra starten. Jeg har lært veldig mye disse årene og jeg takker dere alle for hyggelige stunder på tur, på telefon og via datamaskinen.

Stor takk også til Gerd for svært gode og konstruktive møter og stunder sammen de siste årene. Jeg ønsker Jan Rune Hesjedal lykke til som nytt redaksjonsmedlem og ber dere alle være flittige bidragsytere – det letter arbeidet for redaksjonen mye! Kom også med tips og ideer, for selv om kanskje ikke du kan følge det opp, er det godt mulig at andre kan, og da får alle ta del i nye tema.

Nå skal jeg sette mye inn på å bli ferdig med min bok om rhododendron i Bergen, Rhododendronbyen, samt et par andre prosjekter jeg har på gang, som det heter. Jeg har vært hard – for jeg trives jo så godt i det frivillige organisasjonslivet! - og kuttet flere 'brødløse kommisjoner' for å konsentrere meg om dette.

Jeg ønsker dere i redaksjonen og styrene lykke til med arbeidet fremover og takker for meg.

Nå blir det mere tid til å ture med vår nye collievalp, Narnia. Hun har allerede besøkt parken ved Gamlehaugen flere ganger! Foto Kolbjørn Kirkebø

Hei alle Rhododendron venner

Dere som har sett bilde-foredraget av vår danske Rhododendronvenn, Torben Stein, fikk kanskje lyst til å oppleve noe lignende.

Nå har vi laget en tur til Himalaya, nærmere bestemt ANAPURNA-området i **NEPAL**. Det er et Rhododendrontrekk opp til ca. 3.200 moh med noen luftige hengebroer og stier for vandrere og jakokser. Der vil vi se en god del av Nepals 32 ville Rhododendronsorter, bl.a. Nepals nasjonalblomst, Rhododendron arboreum. Fra det høyeste punktet på turen, "Poon Hills" vil vi ha en 360 graders utsikt mot noen av de flotte, snøklede 8000 metrene. På denne turen vil vi også bli kjent med de lokale stammefolkene. Vi vil også ha 2 netter i **POKHARA** som er porten til **ANAPURNA**, en nydelig "småby" ved PEWA innsjøen som huser et hindu-tempel midt i sjøen. Det er en behagelig rotur dit hvor man nyter det storslagne landskapet omkring.

Med bus tilbake til Kathmandu hvor vi har 3 dager for å bli kjent med de fantastiske templene og kulturskattene som denne myldrende byen og omegnen har å vise frem.

Denne introduksjons-turen er spesielt tilrettelagt for Rhododendron elskere og koster for 14-dager med avr.fra Oslo **04.04.07 NOK 17.900,-** p.p.i dblt.rom. Med avreise fra Bergen kr 1000 mer. Dette inkluderer fly t/r Norge, guider, bærere, trekking-tillatelser, fullpensjon på trekkingen, hot.m.frokost i byene. Det vil være norsk reiseleder med på turen, dersom min. 10 personer deltar..

Info/påmelding (innen 01.12.06) til [SPEKTRUM REISER](mailto:maria@spektrum-reiser.no), v/Maria Fett, tlf./fax **55182416**, email: maria@spektrum-reiser.no

Redaksjonens tips til skribenter i Lapprosen

Vi har lov å skrive med liten bokstav i vanlig tekst: **rhododendron**. Uhyøytelig kan vi også skrive **rhodoer**, **rhodo-entusiaster**, **rhodo-tur** og liknende. Nyere norske ordbøker anbefaler skriving uten h: rododendron.

Men så er det plantenavn. Her bruker vi **Rh. med kursiv**, ikke bare *R.* som jo betyr *Rosa*, som i *Rosa rugosa*. *Rh. lapponicum*. *Rhododendron lapponicum*.

I manus, håndskrift, gjelder understreking som kursiv, men ikke ellers. Ikke alt skal ha kursiv: hybridnavn skal rammes inn med: ' enkelt anførselstegn, f eks: *Rh.* 'Gartendirektor Rieger', eller bare 'Gartendirektor Rieger'
Rh. 'Berliner Liebe' (*Rh. insigne* x *Rh.* 'El Alamein') med begge foreldrene, hvor den førstnevnte, ='moren', er en art, den andre, pollendonoren, en hybrid.
Rh. yakushmanum 'Koichiro Wada' viser at den er en seleksjon av *Rh. yakushmanum*, ikke en hybrid.

Men det er sjelden vi trenger å være SÅ nøye.

Østlandets største utvalg i Rhododendron med over 150 forskjellige sorter og alt hva man ellers trenger til hagen

SALG OG LEGGING AV
FERDIGPLEN

SALG AV
JERNBANESVILLER

UTFØRER KREATIVE HAGEANLEGG
30 ÅRS BRANSJEERFARING

BLOMSTERGÅRDEN FOSS HAGESENTER, RØYKEN
HURUMVN. 11 31 28 49 56 - www.fosshagesenter.no

Åpent hv.d. 9.00-19.30 - Lørd. 9.00-17.00 Sønd. 11.30-17.00

- der hagefolk møtes

Styrenes sammensetning

Leder

Pål A. Skagseth, Snekkeviksv. 82, 5239 Rådal.

tlf 55 22 64 35.

e-post anto-sk@online.no

Sekretær

Anne Lise Arnesen, Sydnestgt.1, 5010 Bergen

tlf 55 90 17 51

e-post Anne.Arnese@jurfa.uib.no tlf jobb 55 58 95 14

Styremedlemmer

Aud Danielsen Lyngveien 53, 5101 Eidsvågneset.

tlf. 55 25 61 53

epost: Aud.Danielsen@jur.uib.no - telefon jobb 55 58 95 60

Olaf Hammersland, Hammerslandgrenda 62, 5251 Søreidgrend

tlf. 55 12 06 81

Jan Rune Hesjedal, Lepsøyeneset 106, 5216 Lepsøy

tlf. 56 30 61 19

Varamedlemmer

Terhi Pousi, Mildev. 116, 5259 Hjeltestad

tlf. 55 22 95 08

Turid Bergerøy, Janitzhagen 18, 1526 Moss

tlf. 69 26 08 45

Audun Arne, Eikeveien 3, 4824 Bjorbekk.

tlf. 37 09 49 40

Leder Rhododendron Sør

Audun Arne, e-post: auduarne@frisurf.no

tlf. 37 09 49 40

Leder Rhododendron Øst

Turid Bergerøy, e-post: Ropberge@online.no

tlf. 69 26 08 45

Leder Rhododendron Vest

Torstein Borg, e-post: torstein@rhodomania.no

tlf. 53 43 50 77

Frøforvaltere

Torstein Borg, 5694 Onarheim

tlf. 53 43 50 77

Jan Valle, 5912 Seim.

tlf. 56 35 17 82

Internettredaktør

Vidar Winsnes, e-post : viwins@online.no

Vår internettadresse er: www.rhododendron.no

Utgiver av Lapprosen: Den norske Rhododendronforening,
Postboks 1325, 5811 Bergen. I redaksjonen:

Gerd Jørgensen

Tlf. 55 28 36 85, e-post gerd.jorgensen@senswave.com

Jan Rune Hesjedal,

Tlf. 56 30 61 19, e-post jan.rune.hesjedal@online.no

Deilig vår i Muséhagen